

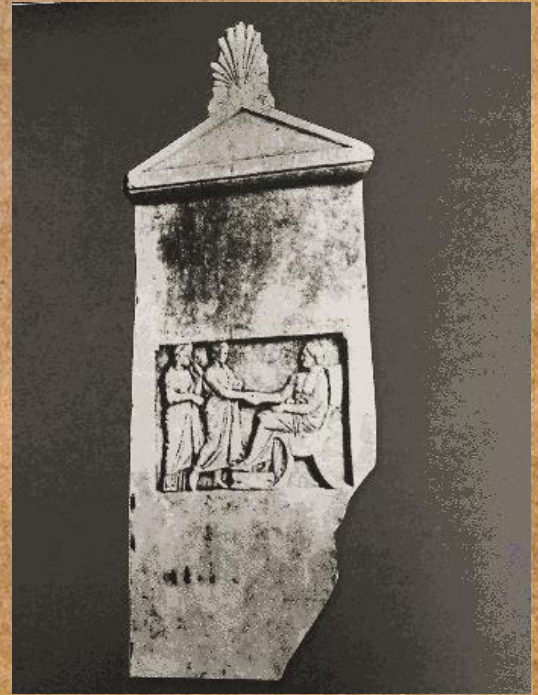
*...Η πόλη που κάηκε/ξαναγεννήθηκε στην
άλλη όχθη...*

[Κ.Χ. Μύρης]

Η Νέα Σμύρνη. Δημιουργία και εξέλιξη

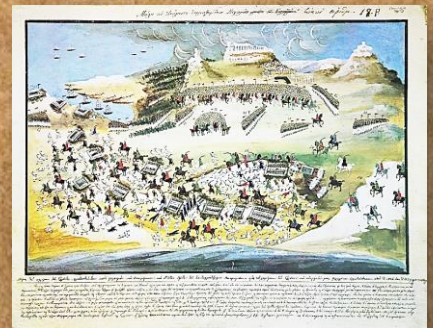
Η περιοχή της Νέας Σμύρνης πριν την εγκατάσταση των Μικρασιατών προσφύγων

- **Αρχαιότητα:** περιοχή ακατοίκητη εκτός του θεμιστόκλειου τείχους και ανατολικά του Φαληρικού τείχους (ακολουθούσε περίπου τη σημερινή λεωφόρο Συγγρού μέχρι τον φαληρικό όρμο). Τα μόνα ευρήματα είναι ταφικού χαρακτήρα (επιτύμβιες στήλες, πήλινες και μαρμάρινες λάρνακες, του 4ου και του 2ου αι. π.Χ.).

Η περιοχή της Νέας Σμύρνης πριν την εγκατάσταση των Μικρασιατών προσφύγων

- Μεσαίωνας και Νεότεροι Χρόνοι: Ίδια εικόνα ακατοίκητης περιοχής.
- Στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης η περιοχή συνδέεται με τη περίφημη *μάχη Αναλάτου* (24 Απριλίου 1827), στην οποία ηττήθηκαν οι Έλληνες επαναστάτες και οι Φιλέλληνες που συμμετείχαν σ' αυτήν, και η οποία σήμανε το τέλος της πολιορκίας της Ακρόπολης από τις δυνάμεις του Κιουταχή.

Η περιοχή της Νέας Σμύρνης πριν την εγκατάσταση των Μικρασιατών προσφύγων

Μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους: η περιοχή παρέμενε αγροτική

- εδώ είχαν μεγάλες ιδιοκτησίες Αθηναίοι, κυρίως Πλακιώτες και Μπραχαμιώτες.
- Ήταν εξαιρετικά αραιοκατοικημένα, αφού ακόμη και το 1885 είχε μόλις 4 κατοίκους, που έγιναν 46 μέχρι το 1920.
- Πρώτος πυρήνας οίκησης της ήταν η περιοχή του Φάρου, που κατοικείτο από γηγενείς, και προηγείται της έλευσης των προσφύγων.

Εικ. 1-1: Πολεοδομικές ενότητες της Νέας Σμύρνης

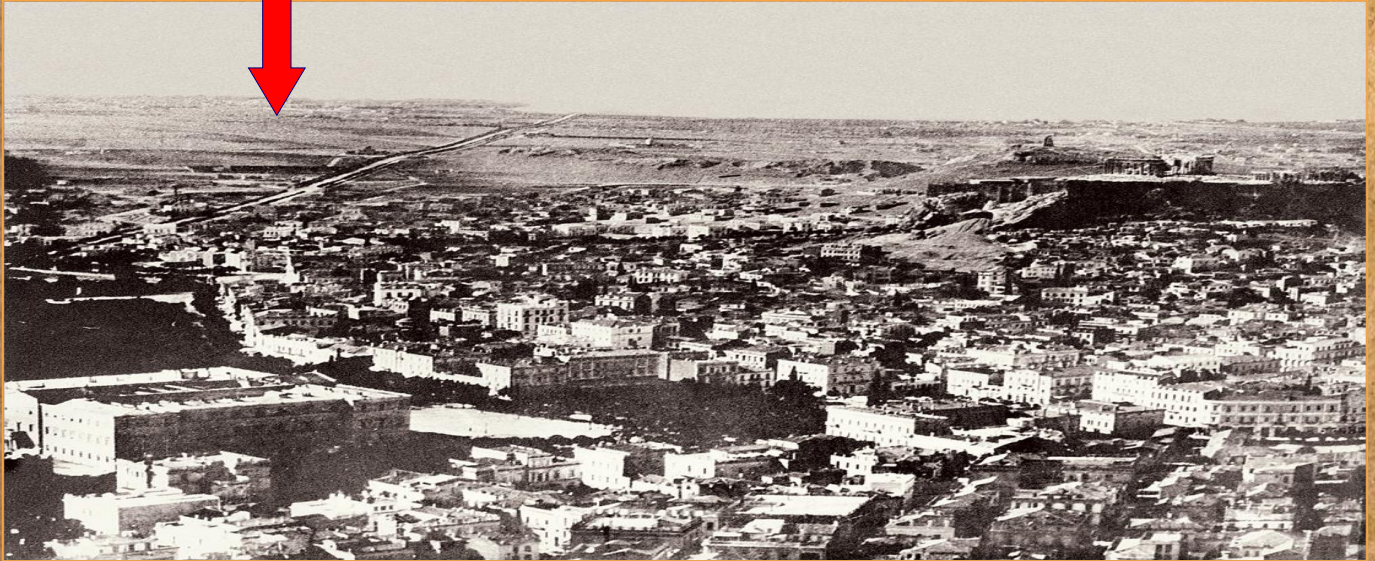
Τα πρόσωπα που πρωτοστάτησαν στην ίδρυση της Νέας Σμύρνης

- Στις διαδικασίες ίδρυσης πρωτοστάτησε ο Βασίλειος Παπαδόπουλος, αρχιδιάκονος της Ιεράς Μητρόπολης Σμύρνης και τοποτηρητής της από τον Νοέμβριο του 1922.
- Σημαντικός ο ρόλος του Ν. Πλαστήρα, επικεφαλής της Επαναστατικής Κυβέρνησης, ο οποίος διέταξε άμεσα την έκδοση του Ν.Δ. 8/14-8-1923 «Περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως γηπέδου παρά την Λεωφ. Συγγρού» κατ' αναστολή του άρθρου 12 του Συντάγματος.

Νικόλαος Πλαστήρας

Ο χώρος της Ν. Σμύρνης
σε σχέση με την Αθήνα

Η δημιουργία της Νέας Σμύρνης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΥΠΗΚΙΝΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΦΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ
ΔΕΛΦΟΣΙΣ

Κατά την 22ν κληρώσιν της 15ης Σεπτεμβρίου έ. έ. οικισμέ-
 θων εν τ' κατορίαις του Συνοικισμού ή Νέας Σμύρνης κληρώθησαν
 οι κάτωθι δικαιούχοι.

Β' ΚΛΗΡΩΣΙΣ

Αρ. οικιακ.	Έπαισι	Τμή εις μ. 2	Άλλα	
1856	572	18	10.800	Θεόδωρος Κοττιμανθής
0856	572	19	10.800	Κωνσταντίνος Παπαφλωρίτης
787	588	17	10.000	Ταχωνιάς Πεταγιάννης
1256	584	14	9.300	Έβελν Μάρκου
468	446	15	6.700	Μηνός Ασπιμάνης
4688	342	14	3.400	Αδερμιάς Ίωάννης
898	580	15	8.700	Μαυρομάτης Ακωνιάς
489				Τασοκόνογλου Ίωάννη
568				Αρσένιος Χριστόδου
178	702	16	11.200	Πολύδης Παζόγλου
678	275	12	8.300	Άνω Θεοδωρίδου
678	535	12	8.400	Μαρία Άντωνίου Ζαχαίρη
19121	539	16	8.600	Κουμαριανός Βασίλειος
5124	530	15	6.900	Δημήτριος Τζαλιόγλου
1130	517	16	7.800	Ήλιος Παπαγιάννου
4180	516	14	7.300	Άρχιλας Καμαριανός
167	506	18	9.100	Δημήτριος Εσκουλιθής
267	374	16	6.000	Ειρήνη Κανέλλου
567	374	16	6.000	Άναστασίου Νιζαρής
467	363	15	5.400	Δημοσθένης Σαββίδης
667	432	15	6.500	Ίωάν. Παπαγεωργιάδης (Οίκου)
767	545	17	9.200	Καλλιόπη Άναστασιάδου
867	374	18	6.700	Θεογονία Παντέλογλου
1067				Άλκιβιαδης Κακούλιθης
1167				Κωνσταντίνος Π. Περράς

16119	383	15	5.400	Χρυσόστομος Παπαγιάννης
17119	497	16	7.500	Κωνσταντίνος Τσαμπιάρης
18119	464	16	7.400	Ειρήνη Βασιλάκη
19119	460	17	7.800	Πρασάνη Ήλιόδου
20119	420	18	7.600	Κωνσταντίνος Παπαγιάννης
21119	454	19	9.800	Κωνσταντίνος Ραπτόπουλος
22119	489	22	10.800	Ίωάννης Γ. Κωνσταντινίδης
23119	215	21	4.500	Νικόλ. Οικονομίδης

Καλούνται πάντες οι ός άνω έπιση συμφώνως προς το άπό 22 Μαΐου έ. έ. Α. Α. άδει-
 γμα καταβέβλων ένός μηνός από της δημοσίευσής εις το Δημόσιον ταμείον η
 15 το υπέρμαχος των κληρωθέντων οικισθέν. Παρελθούσης άπράκτου της ός άνω
 προέβλεψαι θεωρείται έ προς εν ή παραχώρησις ός μή άποδεχθείς κατόπιν.

Εισαίτιος καλούνται οι έ των ός άνω κληρωθέντων έγγραφένως εις το Έμπο-
 ρικόν Τμήμα του Συνοικισμού τούτου έπιση υποβέβλων έγγραφως τη άριόβη άση-
 ρεία δήλωσιν περί έμμονής των εις την άρχισήν των δήλων. Άλλος θέλων άση-
 ρηθή όμή άποδεχόμενοι το κληρωθέν αυτοίς οικόπεδον καλ διαγραφή εκ του πίνακος
 του Έμπορικού Τμήματος.

Αί άνοτάσεις κατά των κληρωθέντων υποβάλλονται ένός 150ημέρου τη άριόβη άση-
 ρείας καλ έλέγχονται έπός της άριόβης πανταμείως έπιτροπής.

Ο Ίπουργός
ΜΑΝΟΥΗΛΙΑΔΗΣ

- Η Νέα Σμύρνη αποτέλεσε μαζί με την Καλλιπολη του Πειραιά τις μοναδικές προσφυγικές συνοικίες της Αττικής που σχεδιάστηκαν εξ αρχής, σε αδόμητη περιοχή.
- Τα νομικά διατάγματα για την απαλλοτρίωση των οικοπέδων εκδόθηκαν τον Αύγουστο και τον Νοέμβριο του 1923 καθώς και τον Απρίλιο του 1924.
- Τα οικόπεδα διανεμήθηκαν στους δικαιούχους έναντι αντιτίμου.
- Στην πρώτη απαλλοτρίωση αρχικοί δικαιούχοι ήταν 2400 προσφυγικές οικογένειες και στη δεύτερη απαλλοτρίωση οι εκτάσεις που δόθηκαν χωρίστηκαν σε 2.200 οικοδομήσιμα οικόπεδα.
- Μέχρι το 1929 είχαν κτιστεί μόνο εκατό σπίτια.

Τα σχέδια πόλεως

- Το σχέδιο του Π. Καλλιγά, που προέβλεπε μία σύγχρονη πόλη με κοινόχρηστους και χώρους πρασίνου, παρότι ανακλήθηκε, αποτέλεσε τη βάση πάνω στην οποία επεκτάθηκε η πόλη.
- Ενεργό ρόλο διαδραμάτισαν και οι ίδιοι οι πρόσφυγες, που από την αρχή ίδρυσαν οικοδομικούς συνεταιρισμούς με σκοπό τη χάραξη των οικοπέδων και τη διανομή τους έναντι αποζημιώσεως.

Σχέδιο Π. Καλλιγά

Αξιοσημείωτη και η σύμβαση με τη γαλλική Εταιρεία Société Immobilière du Boulevard Haussmann καταγγέλθηκε το 1923 λόγω καθυστέρησης στην έναρξη των εργασιών.

1926: Η Νέα Σμύρνη αρχίζει να κτίζεται

Ο πρώτος οικιστής (1926)

ο ξυλουργός
Αλέξανδρος Βαπορίδης.
Δώδεκα χρόνια
αργότερα, ο δρόμος
μπροστά στο σπίτι αυτό
ονομάστηκε οδός
Βαπορίδου προς τιμήν
του.

Ο προσφυγικός Συνοικισμός Νέας Σμύρνης.

Οι πρόφυγες οικιστές της Νέας Σμύρνης

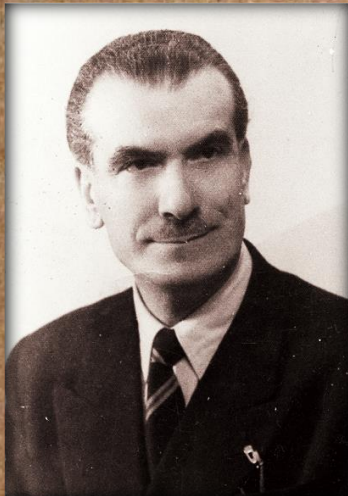
Κατάγονταν κυρίως
από τα ιωνικά παράλια
(Σμύρνη, Αδραμύττιο,
Αϊβαλί, Φώκαια,
Μοσχονήσια, Βουρλά,
Τσεσμέ, Έφεσο)
αλλά και άλλες
περιοχές (Πόντο, Νότια
Μικρά Ασία, κεντρική
Μικρά Ασία,
Κωνσταντινούπολη,
Θράκη).

Η εξέλιξη της Νέας Σμύρνης. Δεκαετία 1920

- Απουσία δικτύου ύδρευσης. Υδροδότηση από νερουλάδες και πηγάδια
- 1924: θεμελίωση ναού Αγίας Φωτεινής
- 1924: δενδροφύτευση άλσους
- 1929: πρώτη γεννήτρια στη συμβολή Συγγρού και Φιλαδελφείας, με χρήματα των κατοίκων
- 1929-1930: Χάραξη δρόμων και κατασκευή δικτύου υδροδότησης από την Εταιρεία Υδάτων (ολοκληρώθηκε το 1936)
- 1930: καθιερώθηκε δρομολόγιο Αθήνας - Νέας Σμύρνης με έξοδα των κατοίκων
- Έκδοση εφημερίδων: *Νέα Σμύρνη* του Σταύρου Κουκουτσάκη και *Η Πρόοδος της Νέας Σμύρνης*

Δεκαετία 1930

- 1932: Σύσταση της «Κεντρικής Λέσχης Νέας Σμύρνης».
- 1934: ίδρυση κοινότητας Νέας Σμύρνης. Πρώτος πρόεδρος ο Αθανάσιος Μ. Καρύλλος
- 1934-35: ίδρυση εξαταξίου μεικτού γυμνασίου, με την επωνυμία «Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης»
- 1935: Απαλλοτρίωση και διαμόρφωση χώρου κοιμητηρίου
- Μέσα δεκ. '30: Λειτουργία θερινού κινηματογράφου «Γκλόρια»
- Τέλη δεκ. '30 : Λειτουργία κινηματογράφου «Σπόρτιγκ»

27 Οκτωβρίου 1940

Εγκαίνια ναού
Αγίας Φωτεινής
με πανηγυρικό
εσπερινό.
Την επομένη οι
καμπάνες του
ναού θα
σημάνουν τον
πόλεμο

Νέα Σμύρνη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Τα δεινά της Κατοχής

Τέλη Απριλίου 1941: Οι Γερμανοί εγκαθίστανται στη Νέα Σμυρνη. Στη διάρκεια της Κατοχής οι κάτοικοι δοκιμάστηκαν από τις σκληρές κακουχίες και την καταπίεση

Η αντιστασιακή δράση

- Όλες σχεδόν οι αντιστασιακές οργανώσεις εκπροσωπούνται και στη Νέα Σμύρνη.
- Πιο μαζική ήταν το ΕΑΜ (περισσότεροι από 2.000 μέλη)
- Δεκάδες ακόμη Νεοσμυρنيώτες ανήκαν σε άλλες οργανώσεις
- Στην οδό Δωδεκανήσου 15 εγκαθίσταται ο ασυρματιστής της οργάνωσης «Μίδας 614», Κώστας Ρούσος. Ήταν *το πρώτο κρησφύγετο ασυρμάτου και ασυρματιστή σε ολόκληρη την Αθήνα!*

Τα γερμανικά μπλόκα στη Νέα Σμύρνη

- ❑ Πραγματοποιήθηκαν τρία γερμανικά μπλόκα στη Νέα Σμύρνη
- ❑ 9 Αυγούστου 1944: μπλόκο του Φάρου με 3.000 συλλήψεις και 70 νεκρούς.
- ❑ 16 Αυγούστου 1944: μπλόκο στην Κάτω Νέα Σμύρνη (χώρος του Ιωσηφόγλειου και έξω στην οδό Σμύρνης (σήμερα Πλαστήρα). Συλλήψεις 50 ανδρών. Συνολικά 80 Νεοσμυρνιώτες στάλθηκαν στο στρατόπεδο Χαϊδαρίου.

11 Οκτωβρίου 1944, 13 μ.μ.
Οι Γερμανοί αναχωρούν από την Αγία Φωτεινή.

*Η Νέα Σμύρνη ελεύθερη μία μέρα
πριν την Αθήνα!*

Επιτελείο ΕΛΑΣιτών 1/1 Τάγμα Νέας Σμύρνης στο Άλσος
την ημέρα της Απελευθέρωσης

Εξέλιξη της πόλης από τον Β' Παγκόσμιο μέχρι σήμερα

- Αύξηση πληθυσμού λόγω εσωτερικής μετανάστευσης.
- Αύξηση και της έκτασης της πόλης. Αποκτά τα σημερινά της όρια το 1960.
- Κάθε δεκαετία πραγματοποιούνται σημαντικά έργα υποδομής και εξωραϊστικά.

Συνολικές Απογραφές Πληθυσμού

1933: 1.109 κάτοικοι

1943: 15.114 κάτοικοι

1951: 22.074 κάτοικοι

1961: 32.856 κάτοικοι

1971: 42.512 κάτοικοι

1981: 67.408 κάτοικοι

1991: 69.319 κάτοικοι

2001: 73.986 κάτοικοι

2011: 73.076 κάτοικοι

